

# FUNDACJA RODZINNA W PRAKTYCE

## Pytania i odpowiedzi

Paweł Blajer

---

LISTY KONTROLNE ■ KOMPARYCJA  
FORMULARZE ■ POSTANOWIENIA STATUTU

WYDANIE

**2**

---



Wolters Kluwer

# FUNDACJA RODZINNA W PRAKTYCE

## Pytania i odpowiedzi

Paweł Blajer

---

---

Zamów książkę w księgarni internetowej

**proinfo.pl**  
księgarnia internetowa

WYDANIE

**2**

---

Stan prawny na 24 maja 2024 r.

Wydawca  
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący  
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne  
Joanna Ośka

Projekt okładek serii  
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność  
Więcej na [www.legalnakultura.pl](http://www.legalnakultura.pl)  
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-756-1  
2. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.  
Dział Praw Autorskich  
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33  
tel. +48 728 313 462  
e-mail: [PL-ksiazki@wolterskluwer.com](mailto:PL-ksiazki@wolterskluwer.com)

księgarnia internetowa [www.profinfo.pl](http://www.profinfo.pl)

# SPIS TREŚCI

<b>Wykaz skrótów</b> .....	25
<b>Wprowadzenie</b> .....	27
<b>Rozdział I</b>	
<b>KWESTIE ZASADNICZE ZWIĄZANE Z FUNDACJĄ</b>	
<b>RODZINNĄ</b> .....	31
<b>Pytanie nr 1</b>	
W jakim celu powstaje fundacja rodzinna? .....	31
<b>Pytanie nr 2</b>	
Czy nie ma już możliwości utworzenia innej fundacji	
niż fundacja rodzinna? .....	35
<b>Pytanie nr 3</b>	
Czy fundacja inna niż rodzinna może być zmuszona	
zakończyć działalność, gdy w polskim prawie	
pojawiła się fundacja rodzinna? .....	36
<b>Pytanie nr 4</b>	
Czy fundacja rodzinna może być utworzona	
przez przedsiębiorców? .....	37
<b>Pytanie nr 5</b>	
Czy fundacja rodzinna już od momentu ustanowienia	
będzie miała osobowość prawną? .....	39
<b>Pytanie nr 6</b>	
Czy rejestr fundacji rodzinnych jest jawny? .....	41

**Pytanie nr 7**

Czy beneficjenci oraz inne osoby (podmioty) współpracujące z fundacją rodzinną mogą ponieść konsekwencje błędnych lub nieprawdziwych danych w rejestrze fundacji rodzinnych? ..... 42

**Pytanie nr 8**

Czy fundacja rodzinna już od momentu powstania będzie mogła dokonywać wypłat na rzecz osób uprawnionych? ... 42

**Pytanie nr 9**

Czy fundacja rodzinna będzie miała współników? ..... 43

**Pytanie nr 10**

Czy spadkobiercy fundatora fundacji rodzinnej będą automatycznie uprawnieni do świadczeń powołanej przez niego fundacji? ..... 44

**Pytanie nr 11**

Czy powołanie fundacji rodzinnej jest obowiązkowe dla jakichś podmiotów? ..... 45

**Pytanie nr 12**

Czy polski obywatel nie może być już fundatorem lub beneficjentem zagranicznej fundacji rodzinnej? ..... 46

**Pytanie nr 13**

Czy fundacja rodzinna może być ustanowiona przez rolników? ..... 47

**Pytanie nr 14**

Czy osoby wykonujące wolne zawody oraz artyści mogą ustanowić fundację rodzinną? ..... 49

**Pytanie nr 15**

Czy można ustanowić więcej niż jedną fundację rodzinną? ..... 49

**Pytanie nr 16**

Czy fundacja rodzinna będzie prowadzić działalność gospodarczą jak inne podmioty? ..... 50

**Pytanie nr 17**

Czy fundacja rodzinna musi prowadzić działalność gospodarczą? ..... 54

**Pytanie nr 18**

Czy fundacja rodzinna będzie prowadziła działalność gospodarczą przedsiębiorcy, który ustanowił fundację rodzinną? ..... 54

**Pytanie nr 19**

Czy fundator może nadal sporządzić swój testament? ..... 54

**Pytanie nr 20**

Czy po wniesieniu pieniędzy lub rzeczy do fundacji fundator nadal będzie ich właścicielem? ..... 55

**Pytanie nr 21**

Czy proces związany z sukcesją przedsiębiorstwa trzeba będzie powtarzać po ustanowieniu fundacji rodzinnej? .... 56

**Pytanie nr 22**

Czy fundacja rodzinna może zatrudniać pracowników? ... 57

**Pytanie nr 23**

Czy fundator będzie mógł wykonywać swoje dotychczasowe uprawnienia wspólnika po wniesieniu udziałów do fundacji? ..... 57

**Pytanie nr 24**

Czy fundacja rodzinna to jedyne rozwiązanie dla przedsiębiorców na wypadek śmierci? ..... 58

**Pytanie nr 25**

Czy w umowie spółki należy zawrzeć postanowienia związane ze śmiercią wspólnika mimo planów związanych z ustanowieniem fundacji rodzinnej? ..... 58

**Pytanie nr 26**

Czy i kiedy ustanawiać fundację rodzinną w testamencie? ..... 59

**Pytanie nr 27**

Jaka czynność związana z ustanowieniem fundacji rodzinnej jest kluczowa? ..... 60

**Pytanie nr 28**

Czy do fundacji rodzinnej można wносить nieruchomości lub nieruchomości? ..... 60

**Pytanie nr 29**

Czy majątek fundacji będzie uwzględniany przy obliczaniu zachowku? ..... 61

**Rozdział II****POWSTANIE FUNDACJI RODZINNEJ ..... 66****Pytanie nr 30**

Czy do ustanowienia fundacji rodzinnej wystarczy decyzja i chęć pracy na jej rzecz członków danej rodziny? ..... 66

**Pytanie nr 31**

Czy fundacja rodzinna może być ustanowiona tylko przez najbliższych członków rodziny? ..... 66

**Pytanie nr 32**

Czy jeden małżonek może ustanowić fundację rodzinną? ..... 67

**Pytanie nr 33**

Czy fundatorem fundacji rodzinnej może być spółka? ..... 67

**Pytanie nr 34**

Czy fundator może przekazać swoje uprawnienia? ..... 68

**Pytanie nr 35**

Jeśli fundacja została ustanowiona przez więcej niż jednego fundatora, to czy muszą oni razem wykonywać swoje uprawnienia? ..... 69

**Pytanie nr 36**

Czy fundator będzie odpowiadał za zobowiązania fundacji? ..... 69

**Pytanie nr 37**

Za jakie zobowiązania fundatora będzie odpowiadała fundacja rodzinna? ..... 70

**Pytanie nr 38**

Czy odpowiedzialność fundacji za zobowiązania fundatora jest ograniczona? ..... 71

**Pytanie nr 39**

Czy nazwa fundacji rodzinnej może być dowolna? ..... 72

**Pytanie nr 40**

Czy do fundacji rodzinnej fundator może wnieść aktywa o dowolnej wartości? ..... 73

**Pytanie nr 41**

Czy fundator do fundacji rodzinnej może wnieść tylko środki pieniężne? ..... 74

**Pytanie nr 42**

Czy fundator będzie mógł wycofać wniesiony wkład? ..... 76

**Pytanie nr 43**

Czy aktywa mogą być wniesione do fundacji rodzinnej tylko na początku jej działalności? ..... 76

**Pytanie nr 44**

Czy do powstania fundacji rodzinnej wystarczy zwykle pisemne oświadczenie fundatora? ..... 76

**Pytanie nr 45**

Co jest potrzebne do powstania fundacji rodzinnej? ..... 77

**Pytanie nr 46**

Co musi zawierać statut fundacji rodzinnej? ..... 78

**Pytanie nr 47**

Czy ustanowienie fundacji rodzinnej rodzi konieczność powołania zarządcy sukcesyjnego? ..... 84

**Pytanie nr 48**

Czy fundację rodzinną może ustanowić cudzoziemiec? .... 84



**Rozdział III****OSOBY UPRAWNIONE DO ŚWIADCZEŃ****OD FUNDACJI RODZINNEJ** ..... 86**Pytanie nr 49**

Kim jest beneficjent fundacji rodzinnej? ..... 86

**Pytanie nr 50**

Czy fundacja rodzinna może ograniczyć wskazanie beneficjentów? ..... 86

**Pytanie nr 51**

Jakie świadczenia może spełniać fundacja rodzinna na rzecz beneficjentów? ..... 87

**Pytanie nr 52**

Czy świadczenia w postaci środków pieniężnych fundacja rodzinna może przekazywać beneficjentowi w gotówce? ... 89

**Pytanie nr 53**

Kto może być beneficjentem fundacji rodzinnej? ..... 89

**Pytanie nr 54**

Czy beneficjentem fundacji rodzinnej może być sam fundator? ..... 90

**Pytanie nr 55**

Czy beneficjent może zrezygnować ze świadczeń fundacji rodzinnej? ..... 91

**Pytanie nr 56**

W jaki sposób beneficjent może zrzec się świadczenia? .... 91

**Pytanie nr 57**

Co jest potrzebne do wykonania świadczenia na rzecz beneficjenta? ..... 92

**Pytanie nr 58**

Czy fundacja rodzinna będzie dysponować dokładnymi danymi beneficjentów? ..... 92

**Pytanie nr 59**

Czy dane beneficjentów fundacji rodzinnej będą jawne? ... 93

**Pytanie nr 60**

Czy beneficjent może nie otrzymać świadczenia od fundacji rodzinnej, nawet gdy fundacja rodzinna ma wszystkie dane potrzebne do jego przekazania? . . . . . 94

**Pytanie nr 61**

Kiedy należy uznać, że fundacja rodzinna będzie miała problemy z wypłacalnością? . . . . . 96

**Pytanie nr 62**

Czy beneficjent będzie mógł rozporządzać swoim świadczeniem na wypadek śmierci? . . . . . 96

**Pytanie nr 63**

Czy świadczeniem, jakie otrzymuje beneficjent, będzie on mógł swobodnie rozporządzać za życia? . . . . . 97

**Pytanie nr 64**

Czy beneficjent może być zobowiązany do zwrotu świadczenia? . . . . . 97

**Pytanie nr 65**

Czy beneficjent musi liczyć się w każdym czasie z obowiązkiem zwrotu świadczenia? . . . . . 98

**Pytanie nr 66**

Czy beneficjent będzie miał wpływ na działalność fundacji rodzinnej? . . . . . 98

**Pytanie nr 67**

Czy zarząd może odmówić beneficjentowi udzielania wyjaśnień lub dostępu do dokumentów? . . . . . 99

**Pytanie nr 68**

Co może zrobić beneficjent fundacji rodzinnej, który uważa, że bezpodstawnie odmówiono mu udzielenia wyjaśnień lub dostępu do dokumentów fundacji rodzinnej? . . . . . 100

**Pytanie nr 69**

Czym jest zgromadzenie beneficjentów? . . . . . 100

**Pytanie nr 70**

Czy fundacja rodzinna może nie mieć zgromadzenia beneficjentów, a bieżącą obsługą świadczeń będzie zajmował się zarząd fundacji rodzinnej? ..... 102

**Pytanie nr 71**

Czy beneficjent fundacji rodzinnej musi brać udział w zgromadzeniu beneficjentów? ..... 102

**Pytanie nr 72**

Kto zwołuje zgromadzenie beneficjentów? ..... 103

**Pytanie nr 73**

Czy beneficjent lub beneficjenci sami mogą żądać zwołania zgromadzenia beneficjentów, nawet jeśli w fundacji działa zarząd? ..... 103

**Pytanie nr 74**

Czy beneficjent musi osobiście brać udział w zgromadzeniu beneficjentów? ..... 104

**Pytanie nr 75**

Czy poza zgromadzeniem beneficjentów beneficjent może wpływać na działalność zarządu lub rady nadzorczej? ..... 104

**Pytanie nr 76**

Czy beneficjent lub beneficjenci sami mogą zmienić statut fundacji rodzinnej? ..... 106

**Rozdział IV**

**ZARZĄDZANIE FUNDACJĄ RODZINNĄ** ..... 108

**Pytanie nr 77**

Czy fundacją rodzinną zarządzają osoby, które otrzymują świadczenia z fundacji rodzinnej? ..... 108

**Pytanie nr 78**

Jakie zadania wykonuje zarząd fundacji rodzinnej? ..... 109

**Pytanie nr 79**

Czy zarząd fundacji rodzinnej musi być liczny? ..... 112

**Pytanie nr 80**

Czy zarząd fundacji rodzinnej może być jednoosobowy? ..... 113

**Pytanie nr 81**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej powinien w swojej działalności przestrzegać jakichś szczególnych zasad? ..... 113

**Pytanie nr 82**

Kto może być członkiem zarządu fundacji rodzinnej? .... 116

**Pytanie nr 83**

Kto nie może być członkiem zarządu fundacji rodzinnej? ..... 116

**Pytanie nr 84**

Czy osoba skazana może pełnić funkcję członka zarządu fundacji rodzinnej? ..... 119

**Pytanie nr 85**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej w jakiś szczególny sposób musi zgodzić się na pełnienie funkcji? ..... 120

**Pytanie nr 86**

Czy w sytuacji, gdy zarząd fundacji rodzinnej tworzy kilka osób, to wszyscy są tak samo uprawnieni do zarządzania fundacją rodzinną? ..... 120

**Pytanie nr 87**

Czy każdy z członków zarządu fundacji rodzinnej może podpisywać umowy z podmiotami zewnętrznymi? ..... 121

**Pytanie nr 88**

Ile trwa kadencja członka zarządu fundacji rodzinnej? ... 123

**Pytanie nr 89**

Kto powołuje zarząd fundacji rodzinnej? ..... 124

**Pytanie nr 90**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może nie być odwołany? ..... 125

**Pytanie nr 91**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może zrezygnować? ..... 125

**Pytanie nr 92**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może pełnić swoją funkcję nieodpłatnie? ..... 126

**Pytanie nr 93**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może podpisać umowę z fundacją rodzinną? ..... 127

**Pytanie nr 94**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej, który jest jednocześnie beneficjentem (otrzymuje świadczenie od fundacji), może podpisać umowę z fundacją rodzinną? ..... 128

**Pytanie nr 95**

Czy posiedzenia zarządu muszą odbywać się w lokalu fundacji rodzinnej? ..... 129

**Pytanie nr 96**

Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może ponosić odpowiedzialność prywatnym majątkiem za nieprawidłowe zarządzanie? ..... 129

**Pytanie nr 97**

Po co jest rada nadzorcza w fundacji rodzinnej? ..... 130

**Pytanie nr 98**

Czy w fundacji rodzinnej musi być rada nadzorcza? ..... 131

**Pytanie nr 99**

Czy można być jednocześnie członkiem rady nadzorczej i zarządu fundacji rodzinnej? ..... 131

**Pytanie nr 100**

Ile osób musi liczyć rada nadzorcza? ..... 132

**Pytanie nr 101**

Kto powołuje członka rady nadzorczej fundacji rodzinnej? ..... 132

<b>Pytanie nr 102</b>	
Czy rada nadzorcza przeprowadza także audyty fundacji rodzinnej? .....	134
<b>Pytanie nr 103</b>	
Jak często przeprowadzany jest audyt w fundacji rodzinnej? .....	134
<b>Pytanie nr 104</b>	
Kto przeprowadza audyt w fundacji rodzinnej? .....	135
<b>Pytanie nr 105</b>	
Czy osobą dokonującą audytu może być członek rady nadzorczej? .....	137
<b>Pytanie nr 106</b>	
Kto wybiera audytorów fundacji rodzinnej? .....	137
<b>Pytanie nr 107</b>	
Jakie dane musi podawać fundacja rodzinna w swojej działalności? .....	137
<b>Pytanie nr 108</b>	
Czym zarządzanie finansami fundacji rodzinnej różni się od zarządzania w innych podmiotach? .....	138
<b>Pytanie nr 109</b>	
Czy fundator i beneficjent fundacji rodzinnej mogą mieć wpływ na bieżące zarządzanie fundacją rodzinną, jeśli nie są członkami zarządu? .....	139
<b>Rozdział V</b>	
<b>REJESTRACJA FUNDACJI RODZINNEJ I DOSTĘP DO REJESTRU FUNDACJI RODZINNYCH .....</b>	<b>141</b>
<b>Pytanie nr 110</b>	
Kiedy fundacja rodzinna musi zostać zgłoszona do rejestru fundacji rodzinnych? .....	141
<b>Pytanie nr 111</b>	
Czy sąd rejestry ma określony czas na dokonanie wpisu fundacji rodzinnej do rejestru? .....	142

**Pytanie nr 112**

Czy fundacja rodzinna może działać bez wpisu do rejestru fundacji rodzinnych? ..... 142

**Pytanie nr 113**

Czy każdy ma dostęp do danych o konkretnej fundacji rodzinnej? ..... 142

**Pytanie nr 114**

Czy dostęp do rejestru fundacji rodzinnych jest bezpłatny? ..... 143

**Pytanie nr 115**

Kto zgłasza fundację rodzinną? ..... 144

**Pytanie nr 116**

Czy poza zgłoszeniem konieczne jest składanie odrębnego wniosku o wpis fundacji rodzinnej do rejestru? ..... 145

**Pytanie nr 117**

Czy wniosek o wpis w rejestrze fundacji rodzinnych należy przygotować samodzielnie? ..... 145

**Pytanie nr 118**

Czy samo złożenie wniosku wystarcza do dokonania rejestracji fundacji rodzinnej? ..... 147

**Pytanie nr 119**

Czy rejestracja fundacji rodzinnej jest bezpłatna? ..... 149

**Pytanie nr 120**

Czy w zgłoszeniu podaje się także dane osobowe osób związanych z fundacją rodzinną? ..... 150

**Pytanie nr 121**

Czy wystarczy podać tylko siedzibę fundacji rodzinnej? ..... 151

**Pytanie nr 122**

Czy fundacja rodzinna musi mieć stronę internetową i adres poczty elektronicznej? ..... 152

**Pytanie nr 123**

Czy sąd rejestrowy weryfikuje wnioski o rejestrację fundacji rodzinnej? ..... 152

**Pytanie nr 124**

Czy wpisanie fundacji rodzinnej następuje z chwilą przekazania informacji fundatorowi? ..... 153

**Pytanie nr 125**

Czy kontrahent fundacji rodzinnej może sprawdzić, czy fundacja rodzinna jest już wpisana do rejestru fundacji rodzinnych? ..... 154

**Pytanie nr 126**

Czy dane fundacji rodzinnej zawarte w rejestrze są zawsze aktualne? ..... 154

**Pytanie nr 127**

Czy fundacja rodzinna może odpowiadać za błędne dane, które znalazły się w rejestrze fundacji rodzinnych? ..... 155

**Pytanie nr 128**

Czy można otrzymać odpis lub zaświadczenie z rejestru fundacji rodzinnych? ..... 156

**Pytanie nr 129**

Czy można otrzymać informacje tylko o numerze, pod którym wpisana jest fundacja rodzinna? ..... 157

**Rozdział VI****ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI**

**RODZINNEJ** ..... 159

**Pytanie nr 130**

Czy z uwagi na wielopokoleniowy charakter fundacji rodzinnej taka fundacja nigdy nie może zakończyć swojej działalności? ..... 159

**Pytanie nr 131**

Kiedy fundacja rodzinna ulega rozwiązaniu? ..... 160



**Pytanie nr 132**

Czy tylko statut może określać przyczyny rozwiązania fundacji rodzinnej? ..... 161

**Pytanie nr 133**

Czy zarządzanie fundacją rodzinną w sposób sprzeczny z jej celem lub interesami beneficjentów automatycznie oznacza zakończenie działalności fundacji? ..... 162

**Pytanie nr 134**

Czy fundacja rodzinna może być rozwiązana, jeśli jej beneficjent jest małoletni? ..... 163

**Pytanie nr 135**

Kiedy rozpoczyna się likwidacja fundacji rodzinnej i na czym ona polega? ..... 163

**Pytanie nr 136**

Kto otrzymuje mienie fundacji po jej rozwiązaniu? ..... 164

**Pytanie nr 137**

Czy takie same są przyczyny rozwiązania fundacji rodzinnej w organizacji jak fundacji rodzinnej? ..... 164

**Pytanie nr 138**

Czy fundacja rodzinna może zakończyć działalność w wyniku upadłości? ..... 165

**Rozdział VII****PODATKI I KSIĘGOWOŚĆ W FUNDACJI**

**RODZINNEJ** ..... 167

**Pytanie nr 139**

Czy fundacja rodzinna będzie płaciła podatek z tytułu swojej działalności? ..... 167

**Pytanie nr 140**

Kiedy fundacja rodzinna będzie płaciła podatek od świadczeń? ..... 168

**Pytanie nr 141**

Czy inna będzie stawka podatku i podstawa obliczenia podatku, jeśli fundacja rodzinna jako świadczenie nie będzie wypłacała środków pieniężnych? ..... 169

**Pytanie nr 142**

Czy rozwiązaniu fundacji rodzinnej będzie także towarzyszyło prawo do zwolnienia podatkowego? ..... 171

**Pytanie nr 143**

Czy fundacja będzie płaciła podatek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej? ..... 172

**Pytanie nr 144**

Czy fundacja rodzinna w organizacji może stracić prawo do zwolnienia podatkowego? ..... 174

**Pytanie nr 145**

Czy fundacja rodzinna może korzystać ze zwolnienia, jeśli jakieś składniki swojego mienia będzie udostępniać fundatorowi lub beneficjentom? ..... 175

**Pytanie nr 146**

Czy jest możliwe, aby fundacja rodzinna płaciła niższą stawkę podatku, gdy nie korzysta ze zwolnienia? ..... 177

**Pytanie nr 147**

Co to są ukryte zyski? ..... 178

**Pytanie nr 148**

Jaki jest podatek od ukrytych zysków? ..... 178

**Pytanie nr 149**

Jakie mamy świadczenia w postaci ukrytych zysków? .... 179

**Pytanie nr 150**

Czy fundacja rodzinna będzie płaciła tzw. podatek od przychodów z budynków? ..... 182

**Pytanie nr 151**

Czy od wysokich świadczeń wypłacanych przez fundację rodzinną będzie pobierana danina solidarnościowa? ..... 183

**Pytanie nr 152**

Czy wniesienie przez fundatora mienia do fundacji rodzinnej będzie opodatkowane? ..... 183

**Pytanie nr 153**

W jakich terminach fundacja rodzinna będzie rozliczała podatek? ..... 184

**Pytanie nr 154**

Czy fundator lub beneficjent fundacji będą zwolnieni z podatku od spadków i darowizn, tak jak przy dziedziczeniu? ..... 185

**Pytanie nr 155**

Czy zwolnienie podatkowe dla najbliższych fundatora będzie możliwe w sytuacji, gdy fundacja będzie miała kilku fundatorów? ..... 185

**Pytanie nr 156**

Czy osoby, które nie są osobami najbliższymi wobec fundatora będą płacić podatek od otrzymywanych świadczeń? ..... 186

**Pytanie nr 157**

Czy za rozliczenia podatkowe i ewentualne zaległości podatkowe będzie odpowiadał beneficjent fundacji rodzinnej? ..... 188

**Pytanie nr 158**

Czy fundacja rodzinna będzie miała preferencje podatkowe w podatku od towarów i usług? ..... 188

**Pytanie nr 159**

Czy fundacja rodzinna będzie odpowiedzialna za zaległości podatkowe fundatora? ..... 189

**Pytanie nr 160**

Czy fundacja rodzinna może przekazywać informacje dotyczące swojej działalności i konkretnych beneficjentów na przykład naczelnikowi urzędu skarbowego? ..... 190

**Pytanie nr 161**

Jaka będzie odpowiedzialność karna za brak spełnienia  
żądania organu Krajowej Administracji Skarbowej? ..... 191

**Pytanie nr 162**

Czy fundacja rodzina może być współnikiem spółki  
na estońskim CIT? ..... 192

**Pytanie nr 163**

Czy zasady opodatkowania fundacji rodzinnych  
mogą się zmienić? ..... 193

**Pytanie nr 164**

Czy ustanowienie fundacji rodzinnej stanowić  
może unikanie opodatkowania? ..... 193

**Pytanie nr 165**

Czy fundacja rodzinna będzie korzystała z uproszczonych  
zasad prowadzenia ewidencji księgowej? ..... 194

**Pytanie nr 166**

Na czym polega prowadzenie pełnej rachunkowości  
w fundacji rodzinnej? ..... 194

**Pytanie nr 167**

Kto będzie kierownikiem jednostki w przypadku fundacji  
rodzinnej? ..... 195

**Pytanie nr 168**

Czy sprawozdanie finansowe fundacji rodzinnej  
będzie polegało badaniu? ..... 196

**Pytanie nr 169**

Czy od świadczeń przekazywanych beneficjentom  
pobierana będzie składka ZUS lub NFZ? ..... 197

**Pytanie nr 170**

Czy wniesienie mienia do fundacji rodzinnej  
może być związane z podatkiem od czynności  
cywilnoprawnych (PCC)? ..... 197

---

<b>Podsumowanie</b> .....	199
<b>Załączniki</b> .....	201
<b>Załącznik nr 1</b>	
Formularze związane z rejestracją fundacji rodzinnej .....	201
<b>Załącznik nr 2</b>	
200 kwestii związanych z ustanowieniem fundacji rodzinnej ( <i>check-lista</i> ) .....	216
<b>Załącznik nr 3</b>	
15 przykładowych postanowień statutu fundacji rodzinnych .....	228
<b>Załącznik nr 4</b>	
Formularze podatkowe związane z rozliczeniami fundacji rodzinnej .....	239
<b>Załącznik nr 5</b>	
Wyciąg z ustawy o fundacji rodzinnej istotnych z punktu widzenia rozliczeń podatkowych (15 ważnych artykułów) .....	246

## WPROWADZENIE

Po bardzo długim okresie prac nad koncepcją oraz projektem ustawy o fundacji rodzinnej i jeszcze dłuższą dyskusją, w prawie polskim pojawia się prawie rok temu nowa instytucja – fundacja rodzinna. Z jednej strony ustawodawca uzupełnił zestaw narzędzi związanych z dziedziczeniem (w tym odnoszących się do kontynuacji działalności gospodarczej po śmierci właściciela przedsiębiorstwa), a z drugiej strony proponuje zmiany mające być konkurencją dla podobnych instytucji o prywatnym charakterze, które funkcjonują za granicą (nieczęsto oferując atrakcyjne preferencje podatkowe i poufność). O kwestiach sukcesyjnych w kontekście fundacji rodzinnej żywo dyskutuje się od lat i wreszcie rozważaniom zaczęły towarzyszyć konkretne pomysły prawne.

Realizacją jednego z nich jest właśnie ustawa z 26.01.2023 r. o fundacji rodzinnej, będąca przedmiotem tego opracowania. Ważne jest zrozumienie, na czym polega instytucja fundacji rodzinnej, jak z niej można praktycznie korzystać, a także jakie niesie ona skutki dla osób, które być może nie są konkretnie zainteresowane ustanawianiem fundacji rodzinnej, ale będą korzystać z jej świadczeń lub spotkają się z nią w trakcie różnych zdarzeń gospodarczych i postępowań, w tym spadkowych. Niewykluczone, że nie zawsze będzie się to odbywało w pozytywnym kontekście. Powyższe sprawiło, że autor przyjął jako naczelny cel książki jak najbardziej praktyczne przedstawienie nowych przepisów. Tak szeroko jak tylko było to możliwe uwzględniono ekonomiczną i rodzinną specyfikę różnych zdarzeń gospodarczych. Wyjaśnieniami starano

się objąć wszystkie ważne zagadnienia, nawet te, które mogą być intuicyjnie proste i zrozumiałe dla osób uczestniczących w profesjonalnym obrocie.

W celu uczynienia opracowania jak najbardziej praktycznym przyjęto **formułę pytań i odpowiedzi**. Założenie to utrzymano w kolejnym wydaniu. Listę pytań przygotowano tak, by poruszały one najbardziej kompleksowo ustawową regulację, ale nie pomijały także istotnych kwestii spadkowych i podatkowych. W odpowiedziach podkreślono kluczowe stwierdzenia, tak aby już pobieżna lektura dostarczyła wiedzy. Ustawa o fundacji rodzinnej jest nowa, ale możliwe jest już uwzględnienie pewnej praktyki czy stanowisk płynących z interpretacji prawa, zwłaszcza podatkowego. Ustawa o fundacji rodzinnej w zakresie rozwiązań podatkowych została znowelizowana tuż przed wejściem w życie. Sprawia to, że cały czas trzeba kłaść akcent na praktyczne aspekty. Zamiarem autora było abstrahowanie od kwestii dogmatycznych. Ustawa o fundacji rodzinnej dostarczy inspiracji do naukowych analiz, ale cały czas pilniejsze wydaje się przybliżenie najważniejszych kwestii związanych z samą instytucją. Trzymając się tego założenia, w dobrej wierze czynione są także wszystkie dygresje i uwagi na marginesie. W drugim wydaniu rozszerzono także liczbę praktycznych uwag, które towarzyszą omówieniu regulacji.

Autor nadal wyraża umiarkowaną aprobatę w stosunku do ustawy, choć entuzjazm co do nowej regulacji jest bardzo powszechny w przestrzeni publicznej. Wydaje się, że dotyczy on raczej idei, a nie konkretnych ustawowych rozwiązań. Idea jest jak najbardziej słuszna, ale trzeba od razu zaakcentować, że fundacja rodzinna nie jest tworem łatwym. Regulacja jest zbyt złożona, za dużo jest w niej obowiązków rejestracyjnych, a za mało rozwiązań gwarantujących jej poufny i prywatny charakter, a jeszcze więcej takich, które odpowiadają fiskalnym wytycznym budżetu państwa. Skromnie ujmuje ona polską specyfikę spraw majątkowych. Kwestie finansów osobistych stanowią w naszym kraju jeden

przysługuje zwrot kosztów związanych z udziałem w pracach zarządu. Zwrot kosztów przysługuje więc także wtedy, gdy członek zarządu pełni swoją funkcję bez wynagrodzenia.

### Pytanie nr 93

**Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może podpisać umowę z fundacją rodzinną?**

**Tak**, ale wówczas inaczej, niż opisano w pytaniu nr 87, będzie wyglądać reprezentacja. Zgodnie z art. 63 ust. 1 u.f.r. w umowie między fundacją rodzinną a członkiem zarządu oraz w sporze fundacji rodzinnej z członkiem zarządu fundację rodzinną **zasadniczo reprezentuje rada nadzorcza**. Nie zawsze jednak będzie ona w fundacji rodzinnej (zob. pytanie nr 98). W przypadku braku rady nadzorczej fundację rodzinną reprezentuje pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia beneficjentów.

#### **Przykład ujęcia fundacji rodzinnej w komparycji w przypadku umowy między fundacją rodzinną a członkiem zarządu**

Umowa [.....] zawarta w dniu [.....] pomiędzy:

Fundacją Rodzinną Nowaków z siedzibą w Warszawie, adres: ul. Rodzinna 5; 00-815 Warszawa wpisaną do rejestru fundacji rodzinnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim pod numerem [.....], posiadającą numer NIP [.....], posiadającą także numer REGON [.....], o wysokości funduszu założycielskiego [.....] (słownie: [.....]), na potwierdzenie czego przedstawia aktualny odpis z rejestru fundacji rodzinnych z dnia [.....], stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej umowy, która jest reprezentowaną przez pełnomocnika ustanowionego do zawarcia niniejszej umowy przez zgromadzenie beneficjentów Fundacji Rodzinnej Nowaków [.....] legitymującego się



dowodem osobistym wydanym przez [.....] ważnym do dnia ....., PESEL [.....], zamieszkałego [.....] uprawnionego do reprezentacji zgodnie z informacją odpowiadającą uchwale zgromadzenia beneficjentów Fundacji Rodzinnej Nowaków z dnia [.....] stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej umowy

a

[.....] członkiem zarządu Fundacji Rodzinnej Nowaków [.....], legitymującym się dowodem osobistym wydanym przez [.....] ważnym do dnia ....., PESEL [.....], zamieszkałym [.....]

#### Pytanie nr 94

**Czy członek zarządu fundacji rodzinnej, który jest jednocześnie beneficjentem (otrzymuje świadczenie od fundacji), może podpisać umowę z fundacją rodzinną?**

**Tak**, ale wówczas jeszcze inaczej będzie wyglądać reprezentacja, niż to wyżej przedstawiono. Zgodnie z art. 63 ust. 2 u.f.r., w przypadku gdy beneficjent jest zarazem członkiem zarządu, czynność prawna między tym beneficjentem a reprezentowaną przez niego fundacją rodzinną wymaga formy aktu notarialnego. Co jednak ważne, dotyczy to sytuacji, gdy członek zarządu jest jednocześnie jedynym członkiem zgromadzenia beneficjentów. Każdorazowo o dokonaniu takiej czynności prawnej notariusz zawiadamia sąd rejestrowy. Naturalnie chodzi tutaj o inną czynność prawną niż wypłata świadczenia, co dodatkowo podkreśla art. 63 ust. 3 u.f.r.

**Pytanie nr 95**

**Czy posiedzenia zarządu muszą odbywać się w lokalu fundacji rodzinnej?**

**Nie.** Istnieją **dwa wyjątki**. Po pierwsze statut może wskazywać inne miejsce posiedzenia zarządu. Po drugie posiedzenie zarządu fundacji rodzinnej może się odbyć również w innym miejscu, jeżeli wszyscy członkowie zarządu wyrażą na to zgodę.

**Uwaga praktyczna**

Posiedzenia zarządu mogą się odbywać zdalnie, pod warunkiem że nie zakazuje tego statut fundacji rodzinnej. Z art. 48 ust. 3 u.f.r. wynika, że szczegółowe zasady dotyczące sposobu uczestnictwa w posiedzeniu organu fundacji rodzinnej przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej **musi określać regulamin tego organu**. Jego sporządzenie i przyjęcie jest konieczne, jeśli zarząd fundacji chce zdalnie odbywać posiedzenia.

**Pytanie nr 96**

**Czy członek zarządu fundacji rodzinnej może ponosić odpowiedzialność prywatnym majątkiem za nieprawidłowe zarządzanie?**

**Tak.** Zgodnie z art. 75 ust. 1 u.f.r. członek zarządu odpowiada wobec fundacji rodzinnej za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu, chyba że nie ponosi winy. W przypadku zarządu wieloosobowego za szkodę wyrządzoną przez kilka osób (kilku członków zarządu) odpowiedzialność jest solidarna. Odpowiedzialność członka zarządu fundacji rodzinnej wyłącza dołożenie należytej staranności, o której była mowa w pytaniu nr 81. Zasadę staranności należy traktować jako główną zasadę w zarządzaniu fundacją rodzinną. Trzeba tylko przypomnieć, że zasady tej nie będzie naruszał

członek zarządu, jeżeli będzie postępował w sposób lojalny wobec fundacji rodzinnej oraz działał w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego. W tym ostatnim przypadku chodzi o posługiwanie się informacjami, analizami i opiniami, które „muszą być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny”. Tytułem dygresji warto wspomnieć, że uzasadnione ryzyko gospodarcze będzie mogło wystąpić tylko wtedy, kiedy fundacja rodzinna będzie prowadziła działalność gospodarczą. Specyficzne mogą być także analizy i opinie dla fundacji rodzinnej, gdyż w przeciwieństwie do podmiotów prowadzących przedsiębiorstwo i obiektywnych zasad zarządzania, w fundacji rodzinnej gdzieś musi się przejawiać element subiektywny związany ze specyfiką majątku osobistego. Zasada ostrożności nakazywałaby jednak opieranie analiz i opinii w pierwszej kolejności na statucie i ustawie o fundacji rodzinnej, a ewentualnie później na innych zasadach zarządzania. Jest to raczej jedyne wyjście uwzględniające specyfikę fundacji rodzinnej.

### **Pytanie nr 97**

#### **Po co jest rada nadzorcza w fundacji rodzinnej?**

Głównym zadaniem rady nadzorczej jest nadzorowanie działalności zarządu. Nadzór to stała weryfikacja, czy zarząd przestrzega prawa i postanowień statutu fundacji rodzinnej. Jest to naczelne zadanie rady nadzorczej, ale może ona także wykonywać zadania dodatkowe. Muszą być one jednak wymienione w statucie fundacji rodzinnej. Zgodnie z art. 65 ust. 2 u.f.r. takim uprawnieniem może być na przykład konieczność uzyskania przez zarząd uprzedniej zgody na określoną czynność, jak sprzedaż nieruchomości, zaciągnięcie zobowiązania finansowego powyżej określonej kwoty itp. Patrząc operacyjnie, zarząd musi przekazywać radzie nadzorczej informacje, dokumenty, sprawozdania i wyjaśnienia. Zgodnie z art. 65 ust. 3 u.f.r. powinny być one dostarczone radzie nadzorczej niezwłocznie, nie później niż w terminie **dwóch tygodni od**

**dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania do zarządu lub osoby obowiązanej**, choć sama rada nadzorcza może ustalić zarządowi dłuższy termin.

### **Pytanie nr 98**

**Czy w fundacji rodzinnej musi być rada nadzorcza?**

To zależy od liczby beneficjentów. Zgodnie z art. 64 ust. 2 u.f.r., jeżeli liczba beneficjentów przekracza 25 osób, to ustanowienie rady nadzorczej jest **obowiązkowe**. W wypadku gdy liczba beneficjentów fundacji rodzinnej jest mniejsza, to ustanowienie rady nadzorczej jest dobrowolne (można ją ustanowić, ale nie ma takiego obowiązku). Może się zdarzyć, że ustanowienie rady nadzorczej nastąpi już w trakcie działalności fundacji rodzinnej.

### **Uwaga praktyczna**

Powołanie rady nadzorczej może być uzasadnione nie tylko względami prawnymi, lecz także koniecznością szerszego nadzoru nad celami postawionymi przez fundatora, zwłaszcza jak są one rozbudowane, a składniki majątku fundacji rodzinnej związane są z aktywnością biznesową. Zgromadzenie beneficjentów tylko raz na jakiś czas będzie mogło przyjrzeć się kwestiom operacyjnym, a tymczasem mogą one wymagać bieżącej uwagi. Ustanowienie rady nadzorczej, nawet gdy nie jest ona obowiązkowa, pozwoliłoby taki cel osiągnąć.

### **Pytanie nr 99**

**Czy można być jednocześnie członkiem rady nadzorczej i zarządu fundacji rodzinnej?**

**Nie.** Nie pozwala na to art. 69 u.f.r. Reguła ta dotyczy także samego fundatora i beneficjenta fundacji rodzinnej. Nie mogą oni

pełnić obu funkcji, ponieważ oznaczałoby to, że członek zarządu nadzoruje siebie samego i kontroluje swoje własne decyzje. Członkiem rady nadzorczej może być natomiast fundator, beneficjent lub osoba całkowicie spoza kręgu bliskich.

### **Uwaga!**

Nie ma w ustawie o fundacji rodzinnej przepisu, który zabraniałby pełnienia funkcji członka rady nadzorczej fundacji rodzinnej osobie, która wcześniej była członkiem zarządu i odwrotnie. Nie można tylko w tym samym czasie pełnić obu funkcji, co oznacza, że możliwe jest „przejsię” z jednego organu do drugiego.

### **Pytanie nr 100**

#### **Ile osób musi liczyć rada nadzorcza?**

Z art. 66 u.f.r. wynika, że rada nadzorcza nie musi być liczna. Może ją tworzyć jeden członek. Warto przypomnieć, że jeśli liczba beneficjentów jest niewielka (zob. pytanie nr 98), to w ogóle rada nadzorcza nie musi być ustanowiona.

### **Pytanie nr 101**

#### **Kto powołuje członka rady nadzorczej fundacji rodzinnej?**

W pierwszej kolejności **zależy to od postanowień statutu**. Jeśli nie określa on powołania i odwołania członków rady nadzorczej, to będzie to zależało od tego, czy żyje fundator fundacji rodzinnej. Za jego życia powołania i odwołania członków rady nadzorczej dokonuje bowiem sam fundator, a po jego śmierci zgromadzenie fundatorów. Specyficzna sytuacja będzie występować, gdy fundacja rodzinna jest ustanawiana w testamencie, gdyż wówczas fundator może określić w nim osobę albo osoby, które zostaną powołane do pełnienia funkcji członka albo członków pierwszej rady

nadzorczej (warto podkreślić, że może to zrobić, a nie musi, czyli inaczej niż przy zarządzie – zob. pytanie nr 98). Specyfika fundacji rodzinnej ustanowionej w testamencie polega na tym, że fundator co prawda nie żyje, ale ma wpływ na kształt osobowy organu fundacji. Trzeba dodać, że nikt nie może być zmuszony do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej. Możliwe jest więc, że osoba wskazana przez fundatora nie zgodzi się na pełnienie tej funkcji. Wola fundatora nie może być wówczas wykonana i wybór członka lub członków rady nadzorczej nastąpi na podstawie postanowień statutu lub dokona go zgromadzenie beneficjentów. Wydaje się, że respektując wolę testatora (fundatora), trzeba będzie ustanowić radę nadzorczą nawet wtedy, gdy liczba beneficjentów nie będzie przekraczała 25 osób.

### **Uwaga praktyczna nr 1**

Zasadniczo kadencja członka rady nadzorczej fundacji rodzinnej wynosi pięć lat, a kadencja członka zarządu fundacji rodzinnej wynosi trzy lata. Jest to najwyraźniej celowy zabieg ustawodawcy, aby kadencje się nie pokrywały. Ma on prawdopodobnie sprawić, że kontrola decyzji zarządu będzie bardziej efektywna.

### **Uwaga praktyczna nr 2**

Zapewne w wyniku decyzji rodzinnych zostanie ustalone, którzy członkowie rodziny mają wchodzić w skład poszczególnych organów fundacji rodzinnej. Możliwe jest jednak przyjęcie zgoła odmiennego założenia, że właśnie członkowie zarządu i fundacji rodzinnej mają pochodzić spoza rodziny. Najbardziej efektywne wydaje się jednak powierzenie osobom spoza rodziny funkcji członka zarządu, a zachowanie kontroli nad fundacją rodzinną za pomocą rady nadzorczej, której skład będą tworzyć najbliżsi fundatora. Już w momencie konstruowania statutu najlepiej jest określić zasady obsady organów fundacji rodzinnej, precyzując postanowienia statutu w tym zakresie, które i tak są obligatoryjne,

W książce w praktyczny sposób w formie pytań i odpowiedzi omówiono instytucję fundacji rodzinnej z punktu widzenia przedsiębiorców i innych osób, które chcą się zatroszczyć o sprawy majątkowe i zabezpieczenie finansowe najbliższych. Listę pytań przygotowano tak, aby poruszały całościowo ustawową regulację i nie pominąć istotnych kwestii spadkowych i podatkowych.

W drugim wydaniu książka została m.in. wzbogacona o:

- 200 pytań związanych z ustanowieniem fundacji rodzinnej (check-lista),
- przykłady postanowień statutu fundacji rodzinnej i komparycji umów,
- formularze rejestracyjne i podatkowe,
- wyciąg z przepisów ustawy o fundacji rodzinnej istotnych z punktu widzenia rozliczeń podatkowych.

Po ponad roku obowiązywania ustawy można stwierdzić, że fundacja rodzinna jest kolejnym narzędziem prawnym związanym z dziedziczeniem, zabezpieczeniem majątku, losu przedsiębiorstwa i pamięci po zmarłym.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą jako osoby fizyczne, ale także wspólników, którzy podejmują decyzje związane z planowaniem spadkowym i dziedziczeniem swojego majątku. Zainteresuje również menedżerów, osoby zajmujące się zarządzaniem projektami i finansami, a także biegłych rewidentów, notariuszy, adwokatów i radców prawnych, sędziów, komorników, doradców podatkowych.

**Paweł Blajer** – doktor nauk prawnych, wykładowca Uniwersytetu WSB Merito w Warszawie; adwokat; ekonomista; stały mediator przy Sądzie Okręgowym w Warszawie. Specjalizuje się w prawie karnym i gospodarczym oraz zagadnieniach dotyczących dziedziczenia przedsiębiorstwa; autor jednych z pierwszych w Polsce programów telewizyjnych dla przedsiębiorców i audycji poradnikowych o tematyce ekonomicznej i prawnej.



9788383587561 W02P01

ISBN 978-83-8358-756-1



9 788383 587561

#### ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545  
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL  
WWW.PROFINFO.PL

CENA 149 ZŁ (W TYM 5% VAT)